

Ly Cà Phê Sữa Đá

Trang Y Hạ

Thuở chưa được qua Hoa Kỳ định cư. Trầm lo - Ở bên nớ, biết có bán cà phê sữa đá hay không?

Thời gian khá lâu - lâu đến hàng chục năm sau... Trầm và gia đình mới qua được Hoa Kỳ! Quả là muộn màng bởi một vài nguyên do - không ai muốn! Đến Hoa Kỳ mới biết - lớp đàn anh đi trước đã phần "thành đạt"! Trong lòng cũng thấy, hơi - tiếc... tiếc...! Trâu chậm uống nước đục đành phải chịu thôi! Tuy nhiên, muộn thì cũng có cái hay của muộn. Mừng là cả gia đình cùng đi chung kể cả đứa con gái đầu trên hai mươi một tuổi chưa lập gia đình!

Ngày phỏng vấn, đậu! Cả nhà và giòng họ đều mừng! Nói:

- Đừng lo chuyện đi trước với đi sau màn chi. Đi được người nào hay người đó... Đi Mỹ là để lo tương lai cho đám trẻ ăn học thành tài - thi thố với đời. Ở các nước tư bản tự do tất cả mọi công dân của họ đều bình đẳng trước pháp luật, tất cả đều có cơ hội thăng tiến.

Mỗi người khuyên mỗi câu nghe ra cũng ầm áp nỗi lòng người bỏ xứ ra đi - bỏ xứ ra đi mà háo hức, kẻ cũng thiệt là lạ! Lạ và ngạc nhiên là mấy đứa trẻ. Nghe đi Mỹ là chúng nó reo mừng như được lên Thiên-đàng! Chúng nó có biết chi về nước Mỹ mô? Như trầm đây thì không nói màn chi vì ngày xưa còn phục vụ ở trong Chính phủ miền Nam Tự Do, tiếp xúc với một vài người Mỹ, cũng có hiểu được chút ít về cuộc sống và văn hóa Mỹ qua lời họ nói... Còn tụi nhỏ, để muộn mấy chục năm sau... Chúng nó màn chi mà hiểu biết về nước Mỹ? Chúng nó chỉ biết qua một vài hình thức cụ thể khác, đó là hàng hóa Mỹ, dollar Mỹ... của thân nhân, của bạn hữu từ bên Mỹ gửi về!

Lúc chưa được đi Mỹ - Một bữa trầm nghe đứa con gái lớn, thì thầm bên tai:

- Cha ơi, dù con có học cho lắm ra trường chắc chi con xin được việc để màn! Cha mẹ lo cho con đi qua Hoa Kỳ "Du học"; hay cùng lắm là đi "xuất khẩu lao động"; cùng lắm là đi lấy... "chồng ngoại"! (Người ta lấy chồng ngoại rần rần... Có răng mô)? Đi cho biết đó biết đây, quần quanh ruộng lúa biết ngày mô khôn? Quả thật con gái quê mình trắng đẹp, nổi tiếng: "Nha Môn - Tây Đô - Tân Châu... "! Đàn ông con trai ngoại quốc - mê mê! Họ rủ nhau tới cưới làm vợ ào ào... (Họ chi bạo - gái quê ưng liền). Chứ như con gái Cam-pu-chia, gái Lào, gái Thái... da họ ngăm ngăm... Mấy ông ngoại quốc đó có thèm đâu! Con nói có đúng không cha? (Ồi, chúng nó tự sướng, tự khoe hàng kinh khủng quá!).

Vợ chồng trầm nghe con gái nói mà đâm hoảng sợ đến toát mồ hôi trán...! Tiền ở mô mà đào cho ra những mấy chục triệu đồng cho con đi qua Hoa Kỳ "du học, đi xuất khẩu"? Đi xuất khẩu cũng phải có - tài sản, đất, ruộng... thế chấp! Chuyện thứ hai vợ chồng trầm sợ là: Bốn đứa con gái đi "xuất khẩu lao động hay du học" không nói màn chi! Chứ tụi nó hè nhau - lấy chồng ngoại một lượt! Mỗi đứa lấy một ông chồng khác quốc tịch, mai kia một nọ dẫn về một đám con, nói: xí xô... xí xồ... màn rằng mà nghe cho dạng...? Gặp trường hợp rủi ro hay cơm không lành canh không ngọt, hoặc màn ăn thất bại thậm chí ly dị... Chúng nó lại dẫn một bầy con nít (cháu ngoại đó) về quê gởi nhờ nuôi dùm. Trầm lấy cơm áo gạo tiền ở mô mà nuôi cho xuể...? Trời ơi, khi ấy nhà của trầm chứa đầy một lũ cháu... "hợp chúng quốc"! Không chừng chúng nó lại còn... "kỳ thị chủng tộc" gây ra "chiến tranh"! Tan nát hết cửa nhà chứ chẳng chơi!

Thời gian chờ đến Hoa Kỳ: buổi sáng mấy người em rể, em trai cùng bạn hữu, liên tục gọi đi uống cà phê, ăn sáng... đầu láo: toàn chuyện bên nước Mỹ... bên trời Âu... Người em rể thứ sáu nhìn chiếc máy bay dân sự bay ngang qua, cười nói:

- Ngày đi qua Mỹ, không biết anh hai ngồi ở... khúc đầu, khúc giữa hay khúc đuôi trên chiếc máy bay đó không biết nữa?

Cà phê sữa đá là cái "gu" của trầm! Uống cà phê sữa đá phải biết pha cho đúng cách mới ngon: Đừng cho sữa ngọt quá - đừng pha đắng quá - đừng cho đá nhiều quá, đá cùng một cỡ thì hay lắm... Đừng bao giờ lấy cà phê kho mà đem đi pha cà phê sữa đá! Phải là cà phê phin nhỏ giọt đậm đặc... Ly pha cà phê là loại ly thủy tinh - trong, dày, cao. Không cần quai nắm, có quai nắm khi uống cà phê lại nghĩ đến... uống bia! Khi uống phải kèm theo một điệu thuốc - phải là thuốc thơm... Hớp một ngụm nhỏ cà phê sữa đá. Từ... từ...

nuốt. Tiếp theo sau - rít một hơi thuốc... Chao ôi, thắm đến tận từng tế bào! Thắm đến tận từng chân răng, kẽ tóc... Nhớ về những tháng năm xa xưa, đi lính ở Kontum... Mùa đông lạnh cóng... Ngồi trong quán cà phê nhỏ nhỏ nhìn qua tấm kính mờ đục, ngoài đường sương mù gieo nặng hạt tựa mưa phùn, người đi co ro trong gió lạnh, thở hơi ra khói hòa theo sương khói mây rừng... Uống một ly cà phê sữa đá! Hút điếu thuốc thơm! Nghe Jo Marcel, trình bày "Thôi" của Y Vân, mà... man mác buồn suốt mùa!

*Thôi em đừng khóc, đừng khóc nữa làm gì
Kỷ niệm sâu ân tình cũ xa xưa*

.....
*Ôi, cuộc đời đầy phong ba giữa lòng người
Lệ sầu chia ly buồn tê tái
Ly rượu này đầy thương đau tấm hình hài
Thu man mác buồn mùa thu ơi...*

Nghe, Jo Marcel ca... nhớ người yêu ở nơi phương trời thăm thẳm đến đứt ruột, đứt gan...! Bây chừ tất cả đều đã qua đi nhưng mỗi khi ngồi uống cà phê sữa đá trong lòng hồi tưởng về thời xa xưa ấy mà nôn nao, da diết... một cách kỳ lạ...!

Một buổi sáng. Trước một ngày lên máy bay qua Hoa Kỳ. Trầm uống với anh em ly cà phê sữa đá cuối cùng! Người em rể thứ bảy (bán sách báo - văn phòng phẩm) giới thiệu với trầm một ông "Việt kiều" vốn đã quen từ trước... Khi biết trầm là "phe ta" ông ấy nhanh nhẩu tự giới thiệu:

- Chào ông anh, tên tôi là Tony L. Ngày xưa cũng là sĩ quan... Tôi định cư ở Hoa Kỳ kể từ ngày "định mệnh"! Con cái của tôi giờ trưởng thành, học hành đến nơi đến chốn - có bằng tiến sĩ, chúng nó đều an cư lạc nghiệp... Vợ chồng tôi đi làm (có đóng thuế) nay đã nghỉ hưu! Tiền hưu mỗi tháng cũng trên hai nghìn dollar... Tôi về Việt Nam thăm thú thường xuyên! Đã mua một miếng đất ở dưới quê, cất một ngôi nhà nhỏ nhỏ an hưởng tuổi già. Lâu lâu nhớ con cháu bay về Mỹ thăm chúng nó, ăn một bữa "oyster", uống một bụng rượu tây cho đã miệng rồi trở lại Việt Nam. Việt nam giờ "thay da đổi thịt" đời sống người dân giàu có trông thấy rõ... từng giờ... từng ngày... sung sướng quá! Hàng hóa tư bản các nước. Hàng hóa Trung quốc nhập sang không thiếu thứ chi, phục vụ đến tận nhà... Còn riêng khoảng... "tươi mát" cũng rẻ như bèo. Nhậu thì càng thoải mái hơn nữa! Ở Mỹ uống rượu lái xe phạt trắng mắt vôi... Chẳng những phạt mà còn phải đi học luật giao thông trở lại rất là phiền toái... Nghe nói anh sắp qua Hoa Kỳ định cư? Giờ này mới đi ... quả thiệt thòi cho anh! Tôi nói thiệt, nếu anh có: ruộng, vườn, nhà cửa, có công việc làm, lợi tức ổn định... thì ở Việt Nam sung sướng hơn nhiều... đi qua Mỹ làm chi cho khổ...!

Nghe ông "Việt kiều" nổ... Trầm bị văng miếng tối tăm mặt mày không biết đường mô mà lần. Đưa em rể thứ bảy nghe xong... cười ngất một chập, rồi nghiêm mặt, góp lời:

- Gia đình tôi cũng có con, có anh em, bà con bên Mỹ. Đi Mỹ mà "khổ" như thế thì đi đến Mỹ làm gì? Chính phủ Mỹ "bảo lãnh" người cải tạo. Người làm cho các công ty Mỹ, chẳng lẽ họ đem con bỏ chợ? Chẳng lẽ họ thất hứa hay sao? Người trong nước bao nhiêu năm qua nhìn ... mấy ông, mấy bà "Việt kiều" áo gấm về quê, vung tiền làm "từ thiện" khắp mọi nơi... Ăn chơi vung vít trên từng ánh mắt thêm thường của những người: bán vé số, người bán hàng rong, người nông dân cơ cực... Thử hỏi ai mà không ao ước đi Mỹ? Một số Việt kiều còn ôm một bó dollar về nước, nhờ người thân đứng tên - mua nhà, mua đất, mua xe...! Một số về ở hẳn để "đầu tư kinh doanh" mọi ngành nghề... Từ đó nhà nước mới ban tặng... danh hiệu "Việt kiều yêu nước - Khúc ruột ngàn dặm"! Thường xuyên gặp gỡ liên hoan vào mỗi dịp tết ở thủ đô! Thật "hoành tráng" và hãnh diện quá chừng chừng! Mấy ông bà "Việt kiều yêu nước" quên mất hết... "Huỳnh Đệ Chi Bình"! Quên mất hết những người Thương phế binh, lang thang đầu đường xó chợ...! Quên mất hết những nắm xương tàn của người lính năm xưa vất vưởng ở đâu đó...? Buồn hơn nữa... chính họ là công dân Hoa Kỳ, lại xem đất nước Hoa Kỳ không khác chi "chỗ ở trọ"! Sống hàng hai, sống lơ lửng...!

Tất cả ngồi im lặng! Im lặng đến nỗi... nghe rõ từng nhịp đập của trái tim!

Mấy năm qua ngụ ở thành phố San Francisco thỉnh thoảng trẫm ngồi xe bus, mắt gần một tiếng đồng hồ mới đến khu Tenderloin. Các hàng quán người Việt đều nằm trên con đường Larkin và các ngã tư gần đó... Trẫm thích nhất, vô Lee's Sandwiches. Nơi đây rộng rãi, thoáng mát, sạch sẽ, bàn ghế ngồi thoải mái, có restroom... Bán món ăn làm sẵn - chủ yếu là món ăn Việt Nam. Có cả bánh mì nóng, cà phê sữa đá - lại được nghe tiếng Việt êm tai chẳng tốn tiền... "tip"!

Ly cà phê sữa đá bán ở Lee's Sandwiches cũng khá đậm đà hương vị quê hương không thua chi ly cà phê sữa đá ở Việt Nam... Nhìn kỹ, màu sắc có hơi... nhạt nhạt vì nhiều đá. Giá cả ngang ngửa với ly cà phê starbucks, rất vừa túi tiền... (tiếc là cái ly bằng nhựa và cách pha chế công nghiệp). Phân tích... cho vui vậy thôi, chứ được uống một ly cà phê sữa đá trên đất Hoa Kỳ vùng San Francisco này là may mắn lắm rồi! Trẫm xin cảm ơn người có cái "phát minh vĩ đại" bán cà phê sữa đá! Trẫm "order" xong chờ gọi đến số thứ tự - tự bưng ra để trên cái bàn dài sát mé tường phía trước. Ngồi lên cái ghế có cái chân cao cao... Qua lớp kiếng, trông ra đường Larkin vừa nhâm nhi vừa hồi tưởng... Khổ nỗi, thềm điều thuốc thơm thì phải rong ra ngoài vỉa hè đứng hít cho đã đủ ngoài trời gió lạnh căm căm... (ra ngoài nhớ mang theo ly cà phê). Ngồi trong quán nhìn qua bên kia đường, bà con homeless: đứng,

nằm, ngồi - đủ kiểu. Gia tài của họ mang theo linh khinh... chất đầy trên mấy chiếc xe đẩy tay. Nhìn xéo qua bên tay trái một chút là: dịch vụ - nhận gửi tiền, hàng hóa, quà biếu... dùm cho mấy ông bà: "Việt kiều yêu nước - khúc ruột ngàn dặm"! Trẫm đang - mơ mơ, màng màng trong đầu vài câu thơ. Bỗng nghe có tiếng ai đó nói nho nhỏ:

- Con chào chú! Chú mua cho con - một... ly cà phê! Con thèm lắm! Trẫm quay đầu nhìn lại xem thử là ai...? Thì ra, một cậu thanh niên chưa quen biết, khoảng chừng ngoài hai mươi tuổi..., dáng người hơi thấp, khuôn mặt lơ lơ... Vai mang ba lô (xẹp lép). Phản ứng đầu tiên là... "tạm thời im lặng để suy xét nguyên do". Không phải keo kiệt, trẫm nghĩ: "Người tuổi trẻ đó - khỏe, đẹp trai...! Anh ta từ mô tới, lại "đề nghị"... một cách thẳng thừng như rứa"? Trẫm nhớ, có lần theo bà xã đi chợ ở 25, đường Irving. Trẫm thấy hai người - một trai một gái, còn khá trẻ, họ đi chợ. Người con gái hỏi người con trai bằng tiếng Việt, như độc thoại:

- Chuối này không biết có ngon không đây? Trái chuối trông mập mập, ửng màu vàng rất đẹp. Trái cây ở Mỹ không bị nhiễm thuốc trừ sâu, thuốc tăng trưởng, hoặc bị ép chín bằng hóa chất độc hại...

Trẫm nghe tụi trẻ nói tiếng Việt, trong lòng cảm thấy vui, nên khẳng định:

- Chuối đó ngon lắm! Lâu nay chú thường hay mua...

Nghe trẫm nói tiếng Việt, hai anh chị quay lại, nhìn... nhìn... với vẻ mặt lạnh lùng, rồi quay người đi luôn một mạch! Không một lời chào, nói chi đến chuyện cảm ơn!

Trẫm ngậm ngừng vài ba giây... Chàng thanh niên đã quay người làm lùi bước nhanh ra khỏi quán với vẻ mặt buồn rười rượi... Trong lòng trẫm chợt dâng lên một nỗi... thương cảm; lẫn ân hận, ray rứt: "Người thanh niên này sinh ra ở Hoa Kỳ, thì có lý mô lại "thèm" một ly cà phê sữa đá đến độ phải - xin? Nơi đất nước tự do này có đủ loại người, có đủ cảnh đời... Muốn giúp ai, muốn cho ai cứ cho. Đếch cần phải "sưu tra" để biết nguyên do? Đếch cần chi phải biết cái "lý lịch trích ngang" cho thêm nhiều sự... Cái lý lịch đó chắc chi đã thật. Chẳng lẽ đi mần từ thiện cũng phải... điều tra, hay xin phép?" Trẫm lọt tọt chạy theo, nói:

- Này, cháu trai ơi! Chú mời cháu một ly cà phê! (Cháu bỏ quên tiền ở nhà là chuyện thường tình thôi...)! Bữa ni chú, khao thưởng... đồng-bào!

Ly cà phê sữa đá, trẫm "order" đầy ắp để trên mặt bàn. Trẫm đẩy nhẹ (về phía ấy...) nói:

- Uống đi cháu...! Dễ chi có dịp ngồi nhâm nhi cà phê trên đất nước tự do Hoa Kỳ!

Người trai trẻ nhìn ra đường... Ba làn xe hơi nối đuôi nhau xuôi chiều dừng lại thẳng hàng khít rịt khi có đèn đỏ. Không thể biết trong đầu người trai trẻ đang nghĩ gì?

Trẫm cũng nhìn qua bên kia đường, vài ông da đen râu bạc tua tủa,

thoạt nhìn như dính một thứ bột trắng chi đó trên mặt? Họ đang cãi nhau (cãi rất lịch sự - không gào toáng, xỉ vả nhiếc mắng). Tia nắng nghiêng chiều yếu ớt vừa mới ló dạng trên vỉa hè đã vội vàng lẩn khuất... Tin thời tiết cho biết khuya nay và suốt ngày mai, bão bụi sẽ ghé thăm chơi vùng San Francisco! Có thể mưa suốt tuần! Trăm độc thoại nho nhỏ đủ để cho mỗi một mình trầm nghe:

*Ngấn biển xanh mộng đã tràn
trắng khuya run rẩy bóng tà phong rơi
hồn hoang tiêu tụy ma hời
chân xiêu đất lạ lão trời quá xa.*

- Thừa chú! Chú sống ở thành phố San Francisco này chắc đã lâu?
- Ừ, thì cũng hơi... lâu lâu! Thân già dựa chính phủ mà sống mấy năm nay. Không homeless, không đói, không rách. Bệnh... thì được điều trị miễn phí! Nói một cách cho công bằng, rằng: Bao nhiêu năm qua, chú đã - "Ăn bám vô đồng tiền đóng thuế của người dân Hoa Kỳ"! Chú mang ơn, mang nợ, của họ và nhiều món nợ khác chất đầy hai vai - kiếp này không cách chi trả nổi!
- Thừa chú! Chú... quá thẳng thắn và thành thật...! Ngày xưa, chắc chú là... lính, hoặc công chức của chính quyền cũ?
- Ừ! Từ thời - xa xưa, xưa ấy! Chú cũng có một chặp, mần - "Ngụy bán nước cho đế quốc Mỹ"!
- Chú cũng nói chú là... Ngụy nữa à? Chúng cháu "hậu bối" không dám nghĩ các chú, các bác như thế đâu nhá!
- Ừ! Người ta phong cho chú chữ ngụy! Chú mới biết "ngụy" chứ? Có thể ở một khoảng thời gian, không gian, chưa thể ước định... Sự cảm thông xen lẫn hối tiếc trĩu nặng từ một thực tại đầy rẫy: thiệt thòi, mất mát, đắng cay, tủi nhục, dối trá...! Cá nhân cháu không nghĩ các chú "ngụy"! Nhưng cái ngụy vẫn tồn tại bởi không một tòa án mô xử cả? Chú "hãnh diện" nhận cái chữ ngụy đó!
- Cháu hiểu! Ngụy chưa chắc đã ngụy... Có kẻ ngụy còn hơn ngụy. Chân cũng chẳng phải là chân! Chuyện "ăn bám" như chú nói đâu chỉ có mỗi một mình chú... Theo con biết ngay đến cả đến cấp nhà nước... Người ta cũng đi xin tiền của chính phủ Hoa Kỳ và các nước tư bản giàu có kia mà?
- Cháu nghĩ như vậy là đã "vượt vũ môn" rồi - cứ cho là dễ nói chuyện, dễ cảm thông... Nhưng tục ngữ có câu "Một thằng nói ngang, ba làng cãi không lại"! Trong cuộc sống nơi trần thế này còn quá nhiều những "thằng" nói ngang, nói ngượng, chịu không nổi!

"Tất cả các chủ thuyết rồi sẽ qua đi, điều còn lại cuối cùng là dân tộc"! De Gaule.

Khi chia tay, đôi môi người thanh niên, mấp máy... có lẽ anh ta còn muốn nói thêm điều chi... Siết tay trăm thật chặt... vội vã bước đi thật nhanh về hướng City Hall. Trầm nhìn theo, cảm thấy như rút mất một thứ chi đó ... rất quý! Không thể lượng giá cho hết! Bốn-mươi-năm trôi qua trăm mới có một dịp may ngồi uống một ly cà-phê-sữa-đá đậm đà tình tha hương với ... một "chàng trai nước Việt" trên vùng đất tự do Hoa Kỳ!

Màu mây khung trời San Francisco - thấp và sậm hơn! Ngọn gió chiều thổi mạnh hơn! Người, xe trên đường vội vàng hơn! Hầu hết họ lo chạy về nhà tránh bão! Những người - homeless cũng tìm chỗ tránh bão ...! Bão từ thiên nhiên, bão từ trong lòng đều là bão! Trăm cũng vội vàng đi về theo hướng chàng thanh niên để xuống Metro, Civic Center! Hai chân cố hết sức "quân hành" vẫn không cách chi theo kịp cái dáng của chàng trai trẻ chặp chờn ở phía trước! Ôi, ông thời-gian quả thật không tha thứ cho một ai...! ./.

Trang Y Hạ
San Francisco, ngồi nhìn mưa bão - 2014!